

PANEL 3 · SUMP – ALAT ZA POSTIZANJE KLIMATSKE OTPORNOSTI

SUMP 3.0: ka novoj generaciji planova održive urbane mobilnosti

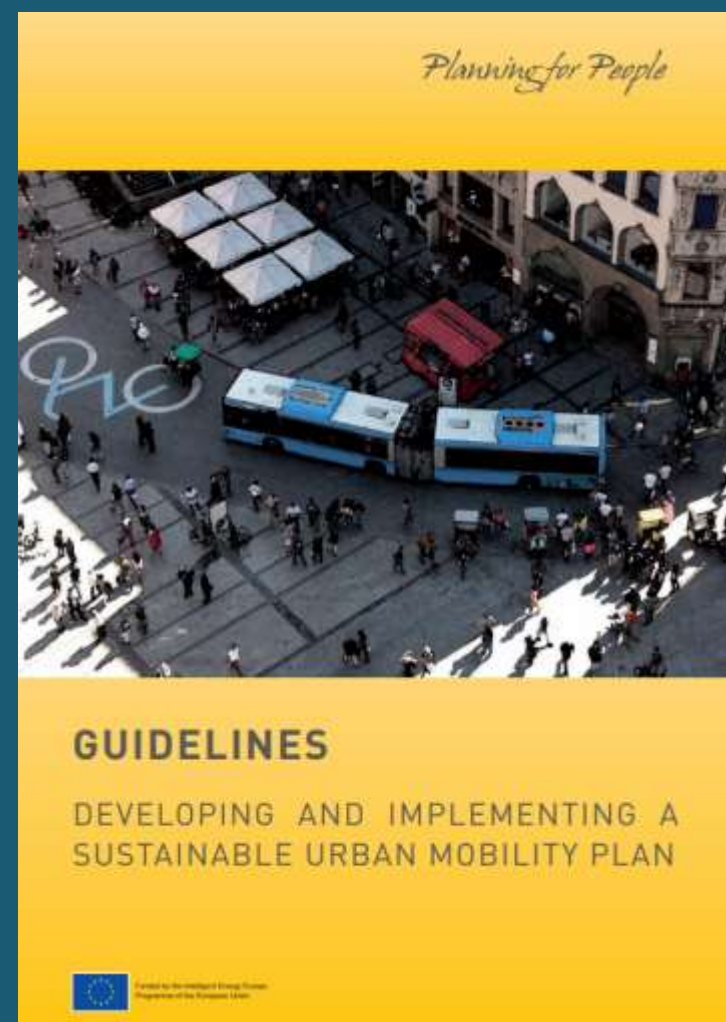
Stefan Bulatović

Biciklo.me

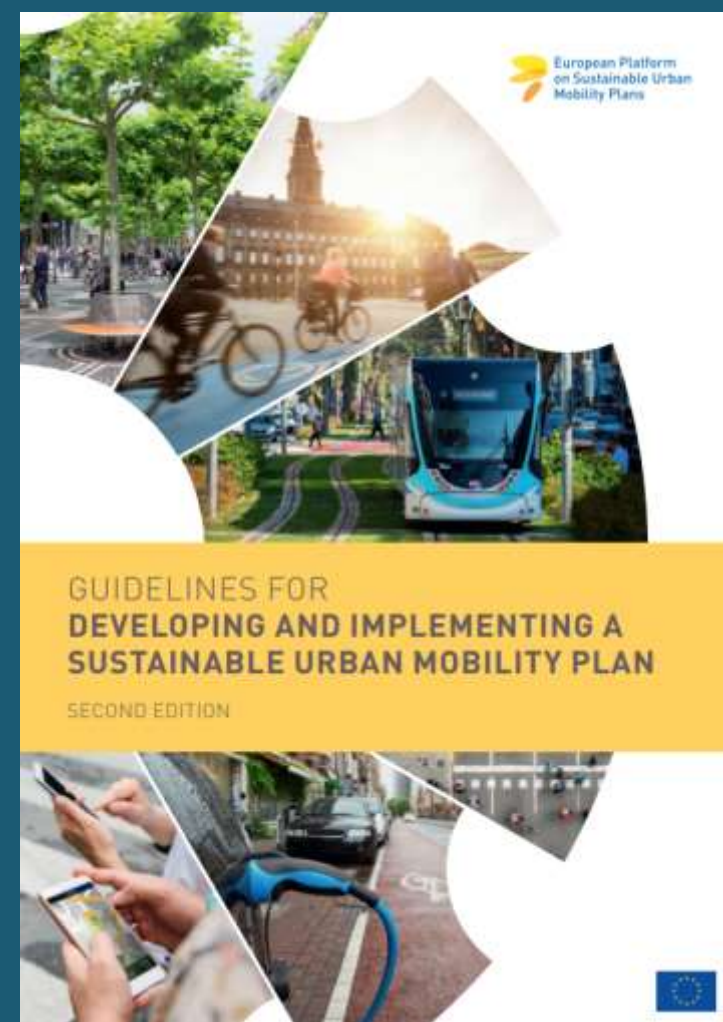
Uvodno izlaganje · 15. 10. 2026.

Tri izdanja SUMP smjernica

2013.

2019.

2026.

Od 2019. svijet se promijenio, pa i pogled na mobilnost

NEKAD

Održivo planiranje mobilnosti:

Stvar prestiža

SAD

Održivo planiranje mobilnosti:

Stvar potrebe

Nove politike, propisi i strategije

Evropska unija

- 2019.** Evropski zeleni dogovor
- 2020.** Strategija za održivu i pametnu mobilnost
- 2021.** Novi okvir EU za urbanu mobilnost
- 2024.** Evropska biciklistička deklaracija
- 2024.** Revidirana Uredba o TEN-T mreži

Zapadni Balkan

- 2021.** Strategija za održivu i pametnu mobilnost za Zapadni Balkan
- 2024.** Green Mobility Declaration (Sarajevo)
- 2026.** Okvir politika i mapa puta za integrisanu održivu urbanu mobilnost

Ali se i radilo: izrađeno više od 30 SUMP/SUM solutions na Zapadnom Balkanu, a održiva urbana mobilnost ušla je u zakone i širu upotrebu.

Šta donose nove smjernice?

Fleksibilnost

- ✓ Prilagođavanje lokalnom kontekstu
- ✗ Ali ne i preskakanje koraka i osnovnih principa

- 1** Faza 1 · Priprema i analiza
Analiza problema i mogućnosti grada
- 2** Faza 2 · Razvoj strategije
Vizija, ciljevi i ciljne vrijednosti usaglašeni s akterima
- 3** Faza 3 · Planiranje mjera
Mjere s akcionim planom, uključujući finansiranje
- 4** Faza 4 · Sprovođenje i praćenje
Praćenje i prilagođavanje, uz redovno informisanje građana

Pojačana uloga državnih i regionalnih vlasti

Državni i regionalni nivo stvaraju okvir u kom gradovi mogu da planiraju i sprovode SUMP

Pravni okvir

Gradovi dobijaju jasne nadležnosti

Saradnja

Lakša koordinacija sa i među opštinama

Finansiranje

Finansijska podrška izradi i sprovođenju

TEN-T: SUMP postaje obaveza

431

urbani čvor u EU

Revidirana Regulatorika o
TEN-T na snazi od jula 2024.

do 2027.

Svaki urbani čvor mora imati
usvojen SUMP

Države članice moraju
dostavljati podatke o urbanoj
mobilnosti za svaki urbani čvor:
održivost, bezbjednost,
pristupačnost

do 2030.

Multimodalna putnička
čvorišta: prva i posljednja
milja, javni prevoz, aktivna
mobilnost

do 2040.

Multimodalni teretni terminal,
uz analizu troškova i koristi

Urbana logistika

u SUMP-u od samog početka

**Dostava
posljednje milje**

**Zone za utovar i
istovar**

**Centri za
konsolidaciju
robe**

**Teretna vozila
bez emisija**

Jasnije i praktičnije smjernice

Pisane za praktičare i stručnjake, ali razumljive i svima ostalima

Svaka aktivnost sadrži:

Obrazloženje i
ciljeve

Detaljan opis
zadataka

Vrijeme i
koordinaciju

Check listu

Primjere dobre
prakse i alate

Šta je još novo:

Dorađen jezik i ažurirani linkovi

Preglednija struktura

Fokus na konkretno djelovanje i
novi primjeri iz prakse

SUMP ciklus i metodologija ostaju isti

Referentni materijali za SUMP

Priručnici i tematski dokumenti

Sustainable Neighbourhood Mobility Planning

Sustainable Urban Mobility Planning in Smaller Cities and Towns

SUMP Reference Document on Cycling

Integrating Rural Mobility Aspects in SUMP Design

Decarbonisation of Urban Mobility

Supporting and Encouraging Walking in Sustainable Urban Mobility Planning

Planning for Attractive Public Transport

Sustainable Urban Logistics Planning

Klimatska otpornost

- Integracija klimatske otpornosti i mjera adaptacije u SUMP je od ključnog značaja za izgradnju održivog sistema mobilnosti
- Jačanje veze između SUMP-a i drugih strateških dokumenata (prostorno-planski dokumenti, SECAP...)

Ključna poruka

Plan sam po sebi ne može promijeniti grad.

Potrebni su jako vođstvo i jake institucije koje mogu da sprovedu plan i naprave trajne promjene.

Mobilnost ne staje na granici opštine: potrebna je saradnja grada i okolnih jedinica, a ne fragmentisano odlučivanje.

Dobar plan

+

Jako vođstvo i jake institucije

+

Saradnja i koordinacija

=

Trajna promjena

Hvala na pažnji!

Stefan Bulatović

Biciklo.me

stefan.bulatovic.rug@gmail.com

